

In de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid bestond bij enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de op 27 januari 2023 ontvangen Voorhang ontwerpbesluit beëindigen overgangsrecht Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd (Kamerstuk 29 544, nr. 1172).

De voorzitter van de commissie,
Kuzu

De adjunct-griffier van de commissie,
Van den Broek

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie en leden van de GroenLinks-fractie

II Antwoord/Reactie van de Minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie danken de Minister voor het toesturen van het ontwerpbesluit inzake beëindiging van overgangsrecht in de Wet werken na de algemene ouderdomswet (AOW-)gerechtigde leeftijd. Zij hebben daar nog enkele vragen over.

De leden van de VVD-fractie ondersteunen de doelstelling van de Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd van harte. Deze leden zijn dan ook blij dat van de gevreesde verdringing op de arbeidsmarkt als gevolg van deze wet geen sprake is. Om het werken na de AOW-gerechtigde leeftijd verder te stimuleren, vragen zij of de Minister kan toelichten wat de huidige stand van zaken rondom de eerder aangekondigde praktijkverkenning om negatieve beeldvorming over senioren als werknemers tegen te gaan. Ook vragen zij of de Minister een breder beeld kan schetsen van de voortgang van de beleidslijnen die zij in haar Seniorenkansensisie heeft uitgezet.

De leden van de VVD-fractie menen dat het van groot belang is dat de mogelijkheden die de wet biedt om werknemers na hun AOW-gerechtigde leeftijd door te laten werken helder en consequent aan de werkgevers gepresenteerd worden, om zo het gebruik van deze mogelijkheden te stimuleren. Uit de evaluatie volgt dat een deel van hen nog altijd niet op de hoogte is van deze mogelijkheden. Heeft de Minister actuele(re) cijfers dan in het onderzoek naar voren komen ten aanzien van de bekendheid van werkgevers met de wet? Deze leden vragen of de Minister bereid is haar communicatieve inzet op dit punt te intensiveren, nu met de voorgestelde wijzigingen deze mogelijkheden verruimd worden en het risico voor de werkgever verkleind wordt. Indien dat het geval is, kan zij toelichten op welke wijze zij hierop stappen wil zetten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Omdat de leden van de D66-fractie het van belang vinden dat ouderen die dat willen kunnen (blijven) werken, onder meer vanwege de positieve effecten op hun gezondheid¹, sociale contacten en controle over hun eigen leven, hebben deze leden met interesse kennisgenomen van het besluit dat strekt tot het beëindigen van overgangsrecht in de Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd. Deze leden hebben nog een aantal vragen en opmerkingen bij deze voorhang.

¹ BMC Public Health, 9 juli 2021, «Is working in later life good for your health? A systematic review of health outcomes resulting from extended working lives», (<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-021-11423-2>).

Het proces om vanuit de evaluatie van de overgangsregeling te komen tot een aanpassing van deze regeling heeft enige tijd op zich laten wachten, maar de leden van de D66-fractie zijn blij dat de stappen zoals die zijn aangekondigd bij de wetsbehandeling eindelijk genomen kunnen worden, met aandacht voor de uitvoerbaarheid van de wijzigingen. Deze leden vragen wel naar een evaluatie van de effecten die deze maatregel met zich mee zal brengen. Worden de effecten op de arbeidspositie van oudere werknemers ook in de gaten gehouden en bestaat de mogelijkheid om de maatregel sneller terug te draaien dan dat het heeft geduurd om de loondoorbetalingsplicht bij ziekte aan te passen voor AOW'ers, zo vragen deze leden.

Daarnaast vragen deze leden naar het opnieuw aan het werk helpen van mensen die al gestopt zijn met werken, maar dat na een periode wel weer zouden willen – al dan niet voor een beperkt aantal uren. Kunnen deze mensen ook gebruik maken van programma's om zich een leven lang te ontwikkelen en worden mensen die zijn gestopt met werken geïnformeerd over de mogelijkheden om alsnog te gaan werken en de (gezondheids-)voordelen die dat biedt, vragen de leden van de D66-fractie.

Aangezien kosten of arbeidsrechtelijke voorwaarden volgens de evaluatie nauwelijks een rol spelen, zo lezen de leden van de D66-fractie, vragen deze leden naar verschillende kosten voor werknemers van verschillende leeftijden die in collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) kunnen worden afgesproken. Is het bij normale concurrentie tussen sollicitanten wenselijk om het salaris en het aantal uren ook enkel te laten afhangen van vaardigheden en inzet en de arbeidsvoorwaarden niet afhankelijk te laten zijn van (puur) iemands leeftijd, vragen deze leden concreet.

In brede zin staan de leden van de D66-fractie positief tegenover het uitblijven van verdringing door sollicitanten die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt van sollicitanten voor wie dat nog niet geldt. Deze leden vragen naar de maatregelen die het kabinet neemt om de arbeidspositie van oudere werkzoekenden te verbeteren, bijvoorbeeld door lokale informatievoorziening of hulp bij het solliciteren.

Omdat er sprake is van normale concurrentie tussen sollicitanten en omdat de leden van de D66-fractie begrijpen dat kosten of arbeidsrechtelijke voorwaarden nauwelijks een rol spelen, verbaast het deze leden dat de sociale zekerheid wel degelijk sterk verschilt tussen werknemers voor en na de AOW-gerechtigde leeftijd. Kan het kabinet reflecteren op de wenselijkheid van het direct verhalen van de zorgverzekeringswet (ZW)-uitgaven op de werkgever in plaats van de systematiek met een premie, zo vragen deze leden. Deelt het kabinet dat hiermee het risico van het inhuren van een werknemer die de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt groter wordt voor kleinere werkgevers en dat het daarom wenselijk kan zijn om deze risico's te delen met andere werkgevers, door een premie te betalen aan het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), vragen deze leden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben geen nadere vragen en/ of opmerkingen bij het ontwerpbesluit beëindigen overgangsrecht Wet Werken na de AOW-gerechtigde leeftijd (29 544-1172).

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit.

De leden van de SP-fractie constateren dat het kabinet ouderen steeds opnieuw uitzoekt om hun sociale rechten uit te kleden. Dat gebeurde eerder met het door verzet gesneuvelde plan om de AOW los te koppelen van het minimumloon, later door het doordrukken van de Wet toekomst pensioenen en nu met dit voorstel om het recht op doorbetaling bij ziekte na de AOW-gerechtigde leeftijd uit te kleden. Kan het kabinet uitleggen waarom zij ouderen steeds uitkiezen om hun rechten in te perken?

De leden van de SP-fractie vragen hoeveel mensen aangeven door te werken na de AOW-gerechtigde leeftijd omdat zij niet rond kunnen komen van de AOW. Hoeveel AOW-gerechtigden leven er in armoede? Met hoeveel is dat aantal de afgelopen jaren toegenomen? Hoeveel AOW-gerechtigden zijn er door de koopkrachtcrisis het afgelopen jaar extra gaan werken? Waarom kiest het kabinet ervoor deze mensen te benadelen door hun periode van loondoorbetaling bij ziekte na de AOW-gerechtigde leeftijd te verkorten? Waarom vindt het kabinet het juist nu een goed moment om tijdens een koopkrachtcrisis de rechten van AOW-gerechtigden extra uit te kleden?

De leden van de SP-fractie vragen of het kabinet in kan gaan op de gesprekken die zijn gevoerd met werkgevers over loondoorbetaling bij ziekte na de AOW-gerechtigde leeftijd. Welke redenen noemen werkgevers om mensen na de AOW-gerechtigde leeftijd niet aan te nemen, terwijl deze al een verkorte periode van doorbetaling bij ziekte hebben? Wat is de reactie van het kabinet op die bezwaren? Heeft het kabinet gesprekken gevoerd met ouderenorganisaties die het voor deze ouderen opnemen? Zo ja, wat gaven zij aan? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het ontwerpbesluit.

De leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie vragen of het kabinet het ermee eens is dat de arbeidsmarktkansen van oudere werkzoekenden (boven de 60) nog steeds onevenredig slecht zijn. Deze leden refereren naar de seniorenkansenvisie. Deze leden vragen voorts of het kabinet het uitgangspunt deelt dat er aandacht moet blijven voor deze groep en welk beleid het kabinet hierop voert. Ook vragen deze leden of het klopt dat met name de kansen van de werkzoekenden vlak voor hun pensioen (65 tot AOW) nog slechter zijn dan die van de rest van de werkzoekenden.

De leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie lezen dat het uitgangspunt van het kabinet is dat de verlaging van de periode van loondoorbetaling bij ziekte geen verdringingseffecten heeft. Deze leden begrijpen dat dit blijkt uit onderzoek van SEO. Deze leden vragen wat het doel is van de maatregel, in het licht van de evaluatie. Deze leden lezen dat de wet in de praktijk geen positief effect had op de arbeidsparticipatie en op het aantal reguliere contracten. Ook begrijpen de leden uit de evaluatie dat werkgevers aangeven dat het bij het aannamebeleid niet zo zeer gaat om kosten of risico's bij ziekte, maar bijvoorbeeld of ze iemand al kennen.

De leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie vragen of er bewijs bestaat dat het aannamegedrag in de praktijk daadwerkelijk niet is gebaseerd op kosten, bijvoorbeeld uit empirische evaluaties van gedrag. Deze leden van de fractie merken op dat het sturen op kosten onderdeel is van veel van beleidsmaatregelen van het Rijk en

van SZW. Ook begrijpen deze leden dat er bij de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) signalen zijn van mensen die solliciteren voor de pensioengerechtigde leeftijd, maar dan niet aangenomen worden, terwijl zij de dag na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd direct uitnodigingen krijgen. Deze leden vragen of het kabinet bekend is met deze signalen, of deze signalen niet suggereren dat er toch verdringing plaatsvindt en of de Minister bereid is om in gesprek te gaan met FNV hierover.

De leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie vragen of wordt gedeeld dat de optelsom van de kosten en risico's voor werkgevers bij het in dienst nemen van een AOW gerechtigde veel lager zijn, dan bij het in dienst nemen van iemand onder de pensioengerechtigde leeftijd. Deze leden merken op dat uit cijfers van de FNV blijkt dat bij een bruto jaarloon van 36.500 euro de totale loonkosten bij een «reguliere» werknemer voor de werkgever ongeveer 47.500 euro zijn en voor een AOW gerechtigde werknemer, door het ontbreken van pensioen en veel sociale zekerheidspremies, ongeveer 39.000 euro. De totale loonkosten zijn dus al ongeveer 22% hoger. Daar komen de arbeidsrechtelijke verschillen zoals recht op loondoorbetaling bij ziekte en recht op een transitievergoeding nog bij. De leden vragen om een reactie en een berekening van de Minister.

De leden van de PvdA-fractie en de leden van de GroenLinks-fractie vragen ten slotte of de verlaging van de loondoorbetalingsverplichting van 13 naar 6 weken niet juist een stap is in de verkeerde richting.

II Antwoord/Reactie van de Minister